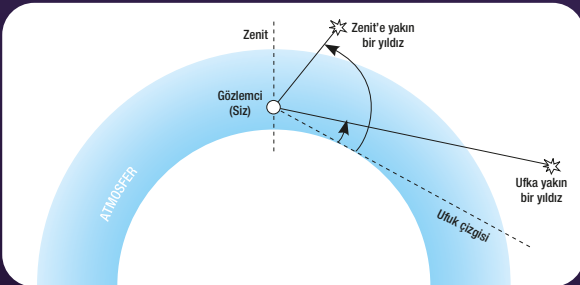

Başucumuzda Bir Yıldız Adası Var!

Çıplak gözle görülebilen en uzak gök cismini gözlemlemeye hazır mısınız? Bakacağımız cisim bir gök ada ve yaklaşık 2.5 milyon ışık yılı uzaklıkta.

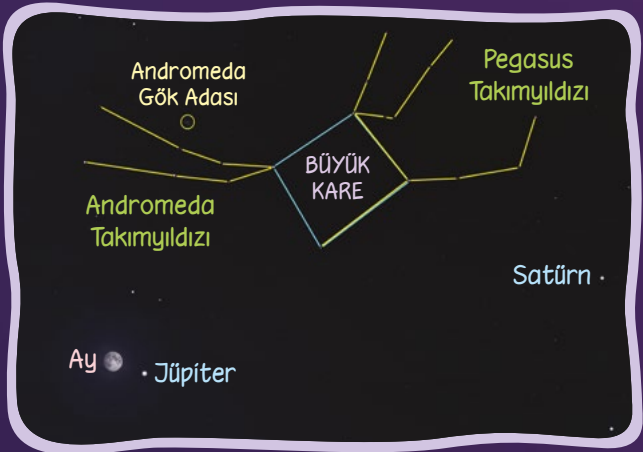
Gök cisimleri ufkun yakınlarında sönük görünürken ufuktan yükseklere çıktıkça parlaklıkları artar. Bunun nedeni atmosferimizdir. Gök cismi ufkun hemen üzerindeyken ışığı atmosferimizde daha uzun yol kateder yani daha çok sayıda atmosfer tanecikleriyle etkileşir. Bu da sönük görünmesine yol açar. Gök cismi en yüksek konumdayken ışığı atmosferimize dik biçimde girer ve daha az sayıda atmosfer tanecikleriyle etkileşir. Bu nedenle ışığı atmosferde çok değişime uğramadan bize ulaşır. Atmosferdeki kirlilik ve yüksek nem gibi etkenler de daha sönük görünmelerine yol açabilir.

Gökyüzünde çıplak gözle gözlemlenebilen en uzak gök cismi Andromeda Gök Adası'dır. Bu gök adanın, yaz aylarında geç saatlerde doğduğu ve ufka yakın olduğu için gözlemlenmesi zordur. Aralık ayında bu gök adanın bulunduğu doğrultudaki Andromeda Takımyıldızı başucu noktamızdan yani "zenit"ten geçer. Takımyıldızı ve gök adayı bulmak için "Büyük Kare" asterizmi bize yardımcı olur. Zenit doğrultusunda, içinde hiç yıldız yokmuş

Gökyüzündeki takımyıldızları bulabilmek için kullanılan yol gösterici şekillere asterizm adı verilir.

çin "Büyük Kare" asterizmi bize yardımcı olur. Zenit doğrultusunda, içinde hiç yıldız yokmuş

25 Kasım akşamı zenit doğrultusunda Büyük Kare'yi gözlemleyeceğiz. O akşam Ay, Jüpiter'e yakın doğrultuda olacak.

gibi görülen bu karenin güneybatı yönüne bakan üç köşesi Pegasus Takımyıldızı'na, kuzeydoğu yönündeki köşesi Andromeda Takımyıldızı'na aittir. Andromeda Gök Adası kuzeydoğu yönüne bakan yıldızdır. Yaz aylarına göre daha parlak görebileceğimiz gök ada, bulutumsu bir görünüme sahip. Işık kirliliğinin olduğu bir bölgede gözlem yapıyorsak bir dürbün bize yardımcı olacaktır.

Zenit Nedir?

Gündüz ya da gece gökyüzündeki tüm cisimler hareket eder. Bunun nedeni Dünya'nın kendi çevresinde dönmesidir. Ufukta gördüğümüz bir gök cismi saatler ilerledikçe yükselir, sonra da alçalır. Biz bu cismin yüksekliğini ufkuza göre ölçeriz. Bir gök cisminin çıkabileceği maksimum yükseklik başucu doğrultumuzdur. Bu noktaya astronomide zenit denir. Türkiye'de yaşayanlar Güneş'in zenitten

9 Aralık sabahı saat 07.00'de Ay, Venüs ve Spika adlı yıldızın arasında gözlemlenecek.

geçtiğini hiçbir zaman göremez. Bu olay, ekinoks günlerinde Ekvator'dan gözlemlenebilir.

Meteor Yağmurları

Bu aylarda birçok gök cisminin geçmişte izlediği yollar, Dünya'nın yörüngesiyle kesişecek. Bu yollardan biri oldukça tozlu. İkizler (Gemini) Takımyıldızı doğrultusundan girecek meteorlar 3200 Phaethon adlı asteroidin kalıntılarından oluşacak. 19 Kasım - 24 Aralık tarihleri arasında görülecek Geminidlerin en yoğun zamanı 13 Aralık gecesine olacak. O gece saatte 150 kadar meteor görülmesi bekleniyor. Yılın en yoğun meteor yağmurlarından biri olan Geminidleri kaçırmamak ve izlemekten önce kalın giyinmek gerek!

Gezegenler

Bu ayın parlaklığıyla dikkat çeken gezegeni Jüpiter olacak. Hava kararkirken doğu yönünde gözlemlediğimiz bu gezegen aynı zamanda gökyüzünde Ay'dan sonra görebileceğimiz en parlak gök cismi olacak. 25 Kasım akşamı henüz dolunaya dönüşmemiş şişkin Ay, Jüpiter'e eşlik edecek.

Akşamları görebileceğimiz bir diğer gezegen de Satürn. Güney yönünde gözlemlenen Satürn, Jüpiter kadar parlak değil çünkü Jüpiter'den iki kat daha uzakta dolanıyor. Yine de onu bir yıldız kadar parlak görebiliyoruz. Gezegeni bulabilmek için en iyi zaman 20 Kasım akşamı olacak. Çünkü o akşam Satürn, Ay'ın hemen üstünde gözlemlenecek.

Merkür kasım ayının son haftasından itibaren akşamları güneybatı ufğunun hemen üzerinde gözlemlenecek. Gezegen, Güneş'in hemen ardından batacak. Bu gezegeni aralık ayının ikinci haftasına kadar görmeye devam edeceğiz.

14 Aralık akşamı incecik hilal evresindeki Ay'la birlikte batacaklar.

Sabah erken saatlerde güneydoğu yönünde parlak gezegen Venüs'ü görebilirsiniz. Gezegeni kasım ayında 07.30'a, aralık ayında da 08.00'e kadar gözlemlemek mümkün olacak. 9 Aralık sabahı hilal evresindeki Ay'ın solunda Venüs'ü, sağında Spika adlı yıldız gözlemleyeceğiz.

20 Kasım
İlk dördün

27 Kasım
Dolunay

5 Aralık
Son dördün

13 Aralık
Yeni ay

Ay'ın
Evreleri

Burcu Parmak